

Alte Drucke

APOLOGIA || FRANCISCI || MONTANI PRO SOCIETATE || IESV IN GALLIA. || CONTRA ANTONII ARNALDI || Aduocati Parisiensis Philippicam. || Ex Gallico in ...

Richeome, Louis

Cracoviae, 1597

Caput LXXVI.

Nutzungsbedingungen

Die Digitalisate des Francke-Portals sind urheberrechtlich geschützt. Sie dürfen für wissenschaftliche und private Zwecke heruntergeladen und ausgedruckt werden. Vorhandene Herkunftsbezeichnungen dürfen dabei nicht entfernt werden.

Eine kommerzielle oder institutionelle Nutzung oder Veröffentlichung dieser Inhalte ist ohne vorheriges schriftliches Einverständnis des Studienzentrums August Hermann Francke der Franckeschen Stiftungen nicht gestattet, das ggf. auf weitere Institutionen als Rechteinhaber verweist. Für die Veröffentlichung der Digitalisate können gemäß der Gebührenordnung der Franckeschen Stiftungen Entgelte erhoben werden.

Zur Erteilung einer Veröffentlichungsgenehmigung wenden Sie sich bitte an die Leiterin des Studienzentrums, Frau Dr. Britta Klosterberg, Franckeplatz 1, Haus 22-24, 06110 Halle (studienzentrum@francke-halle.de)

Terms of use

All digital documents of the Francke-Portal are protected by copyright. They may be downloaded and printed only for non-commercial educational, research and private purposes. Attached provenance marks may not be removed.

Commercial or institutional use or publication of these digital documents in printed or digital form is not allowed without obtaining prior written permission by the Study Center August Hermann Francke of the Francke Foundations which can refer to other institutions as right holders. If digital documents are published, the Study Center is entitled to charge a fee in accordance with the scale of charges of the Francke Foundations.

For reproduction requests and permissions, please contact the head of the Study Center, Frau Dr. Britta Klosterberg, Franckeplatz 1, Haus 22-24, 06110 Halle (studienzentrum@francke-halle.de)

urn:nbn:de:gbv:ha33-1-154864

ris homines reperiantur, quorum mos priuata auctoritate consilium inire, vt Reges de throno deiciant in vincula abripiant, & demum trucident, nō aliam ob causam, quā quia hæresi libera frena non permittunt.

In Apolog.
cap. 5.

Ex sententiā tua Iesuitæ omnia abolent, leges, mores, & consuetudines, eorumq; præsentia, causā est omnium malorum Gallia: hinc proscribi & in exilium agi debent. Eadem querela infectabantur Ethnici Christianos, Ecclesiā recens fundatā. Ecce quā graphicè exprimas & repræsentes nobis mores & ingenium Magistri tui diaboli, qui sibi perpetuò similis, docet discipulos suos consuetudinem à se introductam propagare & continuare. Illud tamen memineris, Iesuitis honori potius, quā fraudi has tuas, tuorumq; calumnias & criminationes fore, quas hactenus ōnes patefeci & refelli. Dicere solebat Tertullianus de Nerone Tyranno Christianis infestissimo: *Qui enim scit illum, intelligere potest non nisi aliquod grande bonum, à Nerone damnatum esse.* Idem hīc vsurpo: Qui hæreticos & Arnaldum nouit, is nouit etiam quos condemnant, probos, & qui condemnant, improbos esse.

CAPVT LXXVI.

Quid ex sua Inuectiua Arnaldus sit reportaturus.

Inc tua & hæreticorum accusatio erit Iesuitis loco panegyrici, & encomiasticæ Orationis: crimina, quæ tu & hæretici iisdem imposuistis, virtutum his vitiis oppositarum testimonia & notæ erunt. Vocasti, more Ministrorum, Iesuitas auaros, arrogantes, crudeles, seductores, seditiosos, Regum latrones: at viri

at viri probi & pii, cum viderint tales esse calumniatores, simulq; in memoriam reuocarint, dupliciter mentiri solitos, attribuendo videlicet propria vitia aliis, virtutemq; nomine vitij oppositi afficiendo; confestim colligent, hos ipsos calumniatores esse, qui sua scelera ad Iesuitas deriuare, & a se amoliri velint, & aperte testabuntur, Arnaldum, hæreticos, eorumq; Ministros esse *auaros, rapaces, seductores, seditiosos, & interfectores Regum*, quod calumniosè dicunt de Iesuitis. Secundo concludent etiam, Iesuitas præditos esse iis virtutibus, quæ prædictis vitiis planè repugnant, & loco eius, quod tu dicis, *Iesuitas omnia pessundare*, dicent, Iesuitas vbiq; plurimum vtilitatis Reipub. afferre, & ita de cæteris. Et præter hanc laudem apud homines, meritò etiam expectabunt, & tandem à Deo accipient coronam & mercedem patientiæ suæ, tanquam Magistri sui symbolo insigniti, cum similes cum illo calumnias pertulerint: vocati *Beelzebub* sicut ille, quodq; digni sint habiti iisdem opprobriis & contumeliis lacerari, quibus Dominus cum sua Sponsa Ecclesia affectus est, quodq; in suo corpore gestare meruerint stigmata Domini nostri Iesu Christi, quæ omnia ex animo exoptant: tibi verò contrarium continget: tandem enim cōuictus, quòd animo conceperis, & postea pepereris publice omnia illa crimina, quæ Iesuitis imponis, celebraberis sicut ille: qui Dianæ templum incendit, & sicut Constantinus Copronymus, qui turpiter conspurcavit locum, in quo per aquam consecratam purgantur animæ sordes. Eris fabula seculis futuris, & posteritas, cui in Peroratione consecrasti mendacem tuam vocem & calumnias tuas, diris te deuouebit, & tua verba detestabitur per sua. Proceres, Reges, Respublice, Vrbes & Ciuitates omnium regionum, quibus Iesuite chari & grati, ob virtutem & eruditionem, exorabuntur tuam linguam, tuum calamum, tuam memoriam,

Herostratus Ephesinus de quo Strabo lib. 14. Suidas, Zonaras, Cedr.

nomenq; tuum, tum quòd dente canino lacerasti eos, quos omni honore dignos existimant, colunt & reuerentur, tum quòd sub velo Iesuitarum condemnasti, contempsisti, & iniuria affecisti iudicium & auctoritatem Sedis Apostolicę, quę Societatem istam tot modis approbauit, & omnium Regum & Rerumpub. à quibus admissi & recepti sunt insigni beneuolentię significatione.

In vrbibus, in quibus sunt Iesuitarum Collegia, materiam scribendi subministrabis iuuētuti, nisi impediat, quod erit difficile factu. Oratores te suis declamationibus celebrabunt, Poëtę te suis carminibus decantabunt, vt Cicero Verrem, Homerus Therfitem, Ouidius Ibın: tuum nomen Antonius per Apocopen detruncabitur, & redactum in *Toni* fies *Toni* Palatij, Antonius sine capite, quemadmodum Aduocatus sine capite es ad similitudinem veterum hæreticorum Acephalorum. Agnomen tuum suppedabit Gallicis nouum verbum, vt exprimant vetus vitium: loco illius verbi *Calumniari*, vsurpabunt *Arnaldiare*, vt olim Romę, formabatur à nomine *Syllę Syllaturire* pro *aspirare* ad Tyrānidē. In cathedris & theatris eris *Arnaldus furiosus*, *Arnaldus gloriosus*, *Arnaldus calumniator*, *Arnaldus diabolus*, *Arnaldus de angulo*; non tantum Parisiis, vt Magister Petrus de Coignet seu de Angulo, sed per totā Franciam, & hoc merito tuo. Nam ipse quidem paulò duntaxat iniquior fuit Ecclesiasticis & in re exili: tu eam Societatem conuisti insectandam tibi delegisti: quę vt toto orbe diffunditur; ita etiam toti orbi utilitates multò maximas parit, & quidem in fama & existimatione proscindendam & lancinandam eam delegisti. Tunc si vixeris, intelliges, quantum beneficium in te contulerint Iesuitę, cum peterent, vt *foribus oclusis* loquereris, & quàm imprudens & inconsideratus fueris, quando angustiis illius conclauis minimè contentus patulo & hiantē ore intra *iann-*
as clau-

as clausas vociferabaris, vt foris exaudiri posses: sed senties aliquando, te plus satis liberè, & dixisse, & scripsisse.

In præsentì fortassis gloriaris, & mirificè te circumspicis, elatus secundo vento captis tuis afflante; & præconis eorum, qui tibi rhytmos panxerunt, auresq; tuas mirificè compleuerunt, tumefactus, cùm à triginta annis, imò dicere auserim, nunquam omnino vllus hæreticus extiterit, cui concessum fuerit in tanto auditorio & confessu tam hæretica & effreni lingua verba facere: sed si non cares funditus omni iudicio, quo tuam fortunam agnoscas & prævideas, detestaberis, credè mihi, tuam libertatem, tibiq; ipse hostis eris, non tantùm tempore futuro, sed iam etiam hoc præsentì. Nam Iudices tui non potuissent meliùs punire tuam impudentiam, quàm permittendo, vt ea, quæ dixisti, diceres, & postea typis vulgares.

Ephori, supremi Iudices Spartiatarum, cùm quidam Clazomenij contemptus & irrisus caussa puluere fœdassent eorum thronos & sedes regales, non alia pœna in illos animaduenterunt, quàm vt præconis voce publicè proclamaretur: *Licet Clazomeniis insanire: tibi licuit sustinere personam aduocati impudentis, scriptoris mendacis & calumniatoris.* Summum supplicium, quod Deus præfractis & corripì nesciis in hac vita minatur, consistit in permissione omnium eorum, quæ facere libet, vt voluntate effrenata, in profundum peccatorum sese præcipitent; quia scelera sceleribus accumulando, maiora etiam & atrociora apud inferos tormenta sibi præparant, & hæc ingens est pœna, licèt scelerati non magni eam pendant, dum hîc viuunt, quippe omni sensu destituti, peccatis excæcati & obdurati, & in lethali illa sua caligine penitùs sepulti. Hanc pœnam deprecabatur à se, & ab omnibus Deo charis B. Dauid illa precatione: *Ne proicias me à facie tua, & Spiritum sanctum tuum ne auferas* Aelian. lib. 2. Psalm. 50.

auferas à me. Miserum te, Arnalde, qui poenam hanc non modò non exhorrescis, sed etiam in parte magnę cuiusdam felicitatis ponis.

CAP V T LXXVII.

Conclusio totius Apologiæ.

Miserum etiam te, quando, vt tuo desiderio omni ex parte satisfiat, Iesuitæ ex tota Gallia eiciuntur, expulsionem hanc tuam reputabis victoriam, & quidem claram & celebrem, sed magno tibi constabit. Pyrrhus deuictis semel Romanis & nobilioribus, belliq; peritioribus amissis: *si adhuc vnam,* Plut. in Pyrrh. inquit, *obtinuerimus victoriam, actum erit de nobis.* Prima victoria, quam obtinuisti, consistit, tuo iudicio, in impunitate dicendi & scribendi aduersus Iesuitas; sed in hac victoria iacturam, imò naufragium fecisti eius, quod viro probo & virtutis studioso charissimum esse debet, videlicet honoris, existimationis, & bonæ conscientię. At secunda victoria, si fors tibi obtingat, licet eam tuo robore nunquam sis consecuturus, sed aliorum fortassis improbitate & impio conatu, vt optatis tuis plenè & perfectè potiaris, odium omnium mortalium in te duplicabit, magisq; obnoxium reddet diuinæ iustitię, quam impugnasti, impugnando Iesuitas; & quod admodum tibi molestum eueniet, ipsa tua victoria Iesuitis triumphum & coronam augebit; & vt hæc victoria non tuo, sed alieno labore parta, tibi erit ignominia, dolori, & pænæ: sic discessus Iesuitis erit glorię, voluptati, & consolationi. Angentur quidem non exiguo mœrore, cum viderint, damna huius exilij non ad se, sed ad charissimam patriam redundare; nec sine dolore aspiciant Galliam & Gallos laborum & studiorum suorum fructu pri-